

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till valnämnden

Datum:
2024-09-13

Diarienummer:
VLN-2024-00016

Handläggare:
Åsa Nilsson Bjervner

Valnämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti 2024

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

- att** godkänna kommunledningskontorets förslag till uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti 2024 enligt ärendets bilaga 1,
- att** översända handlingen uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti 2024 till kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunledningskontoret har sammanställt förslag till uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti 2024. Uppföljningen innehåller de underlag som ska lämnas till kommunstyrelsen avseende delårsbokslut och uppföljning av kommunfullmäktiges uppdrag. Underlag till uppföljningen finns i den bilagda handlingen.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Valnämnden har ett avgränsat uppdrag att genomföra val, det medför att nämndens möjlighet att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål är begränsat. Valnämnden, har i arbetet med att konkretisera Mål och budget övervägt samtliga mål och uppdrag riktade till nämnden.

Delårsuppföljningen i augusti fokuserar på åtgärder, uppdrag och nämndmål med bedömning av status, beräknat slutår för uppdragen och kommentarer vid eventuella avvikelser.

Valnämnden arbetar med utveckling av sitt grunduppdrag inom fokusmål 1. Arbetet följer plan. I juni 2024 genomfördes val till Europaparlamentet samt en lokal folkomröstning.

Nämndens uppföljning av internkontrollplanen kommer att ske i samlad form i december.

Periodens resultat per augusti var ett överskott om 2,9 miljoner kronor. Helårsprognos per augusti var ett nollresultat.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 13 september 2024
- Bilaga 1 Uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti 2024

Kommunledningskontoret

Åsa Nilsson Bjervner
Kanslichef

Valnämnden

Rapport

Handläggare:

Åsa Nilsson Bjervner, Elenor Bergman

Datum:

2024-09-13

Diarienummer:

VLN-2024-00016-2

Version/DokumentID:

Valnämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti 2024

Innehåll

Valnämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti 2024	1
Uppföljning av valnämndens verksamhet	3
Status för uppdrag och nämndmål	3
Kommunfullmäktiges fokusmål	3
Nämndens grunduppdrag.....	3
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden	3
Nämndmål	6
Indikatorer fokusmål 1.....	7
Hantering av övriga fokusmål och uppdrag	8
Indikatorer fokusmål 3.....	8
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor.....	9
Särskild fråga; program för näringsliv.....	9
Ekonomiskt resultat.....	9
Nämndens analys - sammanfattning	9

Uppföljning av valnämndens verksamhet

Uppföljningen av verksamhet och ekonomi syftar till att ge en helhetsbild av nämndens verksamhetsresultat och ekonomiska resultat för perioden januari till augusti 2024. Den innehåller uppföljning av kommunfullmäktiges styrsignaler från Mål och budget och den uppföljning nämnden själv gör för att följa upp sin verksamhetsplan. Utifrån underlagen gör nämnden en sammantagen bedömning av resultatet av arbetet inom sitt ansvarsområde.

Delårsrapporten per augusti omfattar nämndens uppfyllelse av mål, uppdrag, indikatorer samt uppföljning av ekonomi. I uppföljningen görs en prognos för i vilken mån nämnden förväntas bidra till att förverkliga kommunfullmäktiges fokusmål vid årets slut.

Valnämnden ansvarar för val i enlighet med bestämmelserna i vallagen, kommunallagen samt lagen om kommunala folkomröstningar eller liknande förfaranden. I juni 2024 genomfördes val till Europaparlamentet. Samtidigt genomförde Uppsala kommun en folkomröstning. Inför genomförandet av valen 2024 har nämnden baserat sitt arbete på de erfarenheter som dragits vid bland EU-valet 2019 och de allmänna valen 2022.

Status för uppdrag och nämndmål

Kommunfullmäktiges fokusmål

Nämndens grunduppdrag

Valnämnden ansvarar för val i enlighet med bestämmelserna i vallagen, kommunallagen samt lagen om kommunala folkomröstningar eller liknande förfaranden. Det innebär att Uppsala valnämnd är lokal valmyndighet och bland annat utser och utbildar röstmottagare, beslutar om vallokaler, arrangerar förtidsröstning och svarar för den preliminära räkningen av rösterna på valkvällen.

Under 2024 arbetar nämnden med att säkerställa informationen inför och under val och med att öka kunskapen hos nämndledamöter, tjänstepersoner och röstmottagare om arbetsinsatsen vid val och hantering av hotfulla situationer. Det arbetet omhändertas i nämndmålen under fokusmål 1.

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Delvis uppfyllt vid årets slut

Valnämndens arbete med att skapa förutsättningar för en effektiv och kontinuerlig verksamhet inom sitt ansvarsområde pågår.

Uppbyggnad av en robust och stabil verksamhet för att genomföra val i Uppsala kommun har ytterligare utvecklats genom valen i juni men kommer att behöva utvecklas och förtydligas ytterligare inför valen 2026.

Uppdrag 11. Öka valdeltagandet i områden och grupper med lågt valdeltagande samt utveckla samverkan kring att genomföra val i Uppsala kommun.

Beräknat slutår: 2026 | Pågår enligt plan

Beskrivning: För att valet till Europaparlamentet och en folkomröstning 2024 och de allmänna valen 2026 ska kunna genomföras på ett tryggt, rättssäkert och tillgängligt sätt behöver samverkan mellan berörda nämnder och bolagsstyrelser stärkas. En mer robust valorganisation behöver byggas upp. Arbetet omfattar bland annat bemanning, lokalförsörjning och logistik.

Kommentar: Valnämndens arbete för att öka valdeltagandet genomfördes i samband med valets genomförande i juni inom de delar som nämnden har rådighet över. Nämnden säkerställde att det fanns goda möjligheter att förtidsrösta samt att lokalerna för förtidsröstning hade bra öppettider för att tillgodose behovet i olika områden. Vid rekryteringen av röstmottagare fick alla ange om de talar annat språk än svenska. Alla röstmottagare som är flerspråkiga hade under valet en skylt som berättade vilket annat språk de talade och nämnden valde att låta dem som talar andra språk jobba i de vallokaler och lokaler för förtidsröstning där många röstande har behov av stöd på sitt hemspråk.

Samordning av kommunens samlade förmåga att genomföra val har ytterligare utvecklats under genomförandet av valet i juni. En styrgrupp och en arbetsgrupp bildades med representanter från de flesta av de verksamheter som har en aktiv del i genomförandet av valet. KLK och SBF samarbetade på ett proaktivt sätt i möten med partiernas valansvariga där fokus låg på valstugor, affischering och förhållningsregler kring propaganda. Partierna har i en utvärdering uttryckt att detta samarbete varit mycket viktigt och något de gärna utvecklar ytterligare inför kommande val. Det finns stora möjligheter att ytterligare förstärka samverkan kring att genomföra val med de aktörer inom kommunen som ansvarar för de kommunala lokalerna då dessa utgör majoriteten av vallokalerna och lokaler för förtidsröstning. Det finns även stora utvecklingsmöjligheter kring hur valkansliet bemannas inför ett val. Både de ekonomiska och de arbetsrättsliga delarna för ett valkansli behöver genomlysas för att bli mer kända och transparenta vid valet 2026.

Nämndens åtgärd	Förväntade effekter av åtgärden	Status	Kommentar
Säkerställa en stabil valorganisation inför genomförandet av folkomröstning och Europaparlamentsval 2024	Säkrade resurser för genomförande av val.	Pågår	Valnämnden har sedan 2023 en person som jobbar 50 % för nämnden med att genomföra val (men finns till förfogande att arbeta med exempelvis utredningar då det inte är val). Bemanningen av valnämndens kansli 2024 utgjordes till viss del av resurser som har sin ordinarie arbetsplats inom kommunledningskontoret men "lånades" ut för att arbeta med att genomföra valet. Dessa resurser är viktiga för att nå målet att bemanna en långsiktigt robust och flexibel organisation för att genomföra val. Övriga resurser var projektanställda eller upphandlade konsulter. För att nå målet med en långsiktigt robust och flexibel valorganisation i Uppsala kommun skulle valkansliet behöva ha en större grundbemanning då mycket av valarbetet skulle kunna genomföras i förväg. En målsättning för Uppsala kommun borde vara att öka antalet övriga medarbetare inom valkansliet med resurser som har sin ordinarie arbetsplats i kommunen då mycket kunskap kring att genomföra val försvinner då arbetsuppgifterna utförs av projektanställda och

Nämndens åtgärd	Förväntade effekter av åtgärden	Status	Kommentar
			konserter. Detta för att bygga upp en långsiktigt robust organisation. Kommunledningskontoret behöver även utarbeta rutiner och riktlinjer för hur man lånar ut medarbetare att arbeta med valet. En utredning kring detta initieras under hösten 2024 för att etablera en bättre grund för att genomföra de allmänna valen 2026.
Inventera och boka upp ändamålsenliga lokaler och förbättra enligt erfarenhet från valet 2022.	Funktionella lokaler för förtidsröstning och funktionella vallokaler uppbokade.	Färdig	Vallokaler och lokaler för förtidsröstning bokades upp inför valet i juni. Erfarenheter från valet 2022 låg till grund för bokning av lokaler. Det finns stora utvecklingsmöjligheter kring bokningen av de kommunala lokalerna. Bland annat behöver lås- och larmsystemen ses över.
Se över valdistriktindelning inför valet 2026 utifrån erfarenhet från valet 2022. Genomföra en översyn av en eventuell valkretsindelning inför valet 2026.	Funktionell valdistriktindelning.	Pågår	Arbetet är påbörjat och nämnden kommer få en första rapport i december 2024. Beslut ska tas av kommunfullmäktige senast i oktober 2025.
Säkerställa bemanning och reserver för Europaparlamentsvalet 2024 och folkomröstningen 2024.	Säkrade resurser för genomförande av val.	Färdig	Bemanning och utbildning av röstmottagare fungerade i stort sett bra inför valen i juni. Inför kommande val behöver det personaladministrativa systemet för valets genomförande ses över mot bakgrund av exempelvis schemaläggning, tidrapportering och arvodesutbetalning. Dessa processer sker idag i stort sett manuellt vilket kräver stora administrativa resurser.
Alla medborgare ska garanteras delaktighet och tillgänglighet vid allmänna val.	Delaktighet och tillgänglighet är möjliggjord för alla medborgare.	Färdig	Inför valet så inventerades samtliga lokaler ur tillgänglighetssynpunkt och checklistan från myndigheten för delaktighet har använts vid inventeringen. Dialog med funktionsrättsrörelsen föregick valets genomförande. Samarbete med Vård- och omsorgsförvaltningen inför valets genomförande. Ambulerande röstmottagare har erbjudits till samtliga vård- och omsorgsboende. Ett särskilt utskick kring valet gjordes till samtliga gode män i kommunen. Valnämnden har genom beslut bekostat ledsagning för brukare som vill utnyttja denna möjlighet för att kunna rösta. I samarbete med Mikaelsgården erbjöds samtliga hemlösa en möjlighet att förtidsrösta.

Tabell 1. Nämndens åtgärder till Uppdrag 11. Öka valdeltagandet i områden och grupper med lågt valdeltagande samt utveckla samverkan kring att genomföra val i Uppsala kommun.

Nämndmål

Nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv (gemensamt HR-nämnd-/bolagsmål)

Beräknat slutår: Stoppad

Kommentar: Valnämnden har ett avgränsat uppdrag att genomföra val, det medför att nämndens möjlighet att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål är begränsat. Valnämnden har ingen egen personalorganisation utan stöds av kommunledningskontoret. Inför genomförande av val så bemannas nämndens kansli. Valperioden är en mycket arbetsintensiv period och inför valets genomförande så genomfördes flera åtgärder för att bemanna nämndens kansli på ett hållbart sätt. Inför kommande val kan ytterligare göras för att bemanna på ett mer robust och hållbart sätt. Under mellanvalsperioder har nämnden mycket få resurser för att hantera den löpande verksamheten.

Nämndmål: Säkerställa informationen inför och under val

Beräknat slutår: 2026 | Pågår enligt plan

Rapportering: Inför valen i juni fastställde nämnden en kommunikationsplan på övergripande nivå. Kommunikationsplaner utarbetades sedan på detaljnivå för varje delområde. En speciell kommunikationsplan togs fram för folkomröstningen. Det så kallade kunskapsunderlaget inför folkomröstningen togs fram och kommunicerades genom kommunstyrelsen. Nämnden genomförde ett utskick till samtliga hushåll i kommunen där det informerades om att EU-val och Folkomröstning skulle genomföras samt var och när man kunde förtidsrösta. Ett flertal kampanjer för att uppmuntra till förtidsröstning genomfördes på kommunens sociala medier och fick ett stort och positivt genomslag. Antalet förtidsröster var i Uppsala kommun ca 52 % att jämföra med valet 2019 så var det en betydlig ökning.

Nämndens åtgärd	Förväntade effekter av åtgärden	Status	Kommentar
Säkerställ att det finns korrekt information om nämndens uppdrag i kommunens medier, följa och samverka med kommunikation och säkerhetsenheten.	Korrekt information i kommunens media.	Färdig	Arbetade proaktivt och skapade bra och tidig kontakt med de lokala medierna. Ett tidigt ömsesidigt förtroende med lokal media medförde en respektfull, positiv och neutral rapportering från valets genomförande.
Tillsammans med kommunikation säkerställa en ökad bemanning inför/under val	Tillräcklig bemanning hos kommunikation inför/under val	Färdig	Kommunikationsstaben avsatte tidigt en samordnande resurs som deltog i valkansliets arbete under hela valperioden. Vid behov har även resurser för press, trycksaker, webb och sociala medier funnits till förfogande.
Ha en dialog och informera samtliga partier om vad som gäller vid informationskampanjer inför val.	Informationskampanjer förs enligt regelverk	Pågår	I samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen genomfördes ett antal träffar med partiernas valansvariga. Vid dessa träffar diskuterades bland annat valstugor, affischering samt valnämndens förhållningsregler kring propaganda. Den samlade bilden är att mötena fallit väl ut och att partierna bedrev sitt kampanjarbete inom fastställda regelverk.
Föra dialog med partiernas valansvariga kring valets genomförande	Ökad kunskap och förståelse hos valansvariga	Färdig	Valkansliet och Stadsbyggnadsförvaltningen samarbetade på ett proaktivt sätt i möten med partiernas valansvariga där fokus låg på valstugor, affischering och förhållningsregler kring propaganda. Partierna har i en utvärdering

Nämndens åtgärd	Förväntade effekter av åtgärden	Status	Kommentar
			uttryckt att detta samarbete varit mycket viktigt och något de gärna utvecklar ytterligare inför kommande val.
Säkerställa samma information till alla, i god tid, på olika språk och i alla möjliga forum.	All information oavsett språk ska vara likartad	Färdig	All information har riktats till samtliga kommuninvånare. Information kring valet har funnits på klarspråk. Information kring valets genomförande finns på ett stort antal språk på Valmyndighetens hemsida vilken vi i vår information har länkat till.

Tabell 2. Nämndens åtgärder till nämndmål: Säkerställa informationen inför och under val.

Nämndmål: Öka kunskapen hos nämndledamöter, tjänstepersoner och röstmottagare

Beräknat slutår: 2026 | Pågår enligt plan

Beskrivning: Stärka kunskapen om arbetsinsatsen vid val och kunskapen om hantering av hotfulla situationer

Kommentar: Nämndens ledamöter och ersättare fick inför valet en grundlig genomgång kring valets genomförande. Nämnden deltog aktivt i olika moment i valgenomförandet. I nämndens utbildning av röstmottagare ingick ett avsnitt kring hantering av hotfulla situationer. Nämndens ledamöter tog del av denna utbildning.

Nämndens åtgärd	Förväntade effekter av åtgärden	Status	Kommentar
Dialog med ordförande kring nämndens insatser under valperioden. Tydlig information till nämnden om vad som gäller kring arbetsinsats vid val.	Ökad förståelse för rollen vid val	Färdig	Nämndens ledamöter och ersättare fick inför valet en grundlig genomgång kring valets genomförande. Alla ledamöter och ersättare deltog själva vid ett tillfälle vid nämndens utbildning av röstmottagare. Nämndens ledamöter och ersättare besökte även minst en förtidsröstningslokal och hade med sig en enkät som genomfördes i lokalen. Under valdagen så var alla ledamöter och ersättare ute i vallokaler och genomförde även då en enkätundersökning - alla vallokaler fick under dagen besök av någon från valnämnden. En stor del av nämnden deltog även i nattmottagningen på valnatten. Nämndens uppsamlingsräkning genomfördes under onsdagen efter valet. En stor del av nämndens ledamöter och ersättare deltog även i rösträkningen efter folkomröstningen.
Utbilda röstmottagare, valkansli och nämnd i hantering av hotfulla situationer.	Ökad förmåga att hantera hotfulla situationer	Färdig	I nämndens utbildning av röstmottagare så fanns ett avsnitt kring hantering av hotfulla situationer. Nämndens ledamöter tog del av denna utbildning. Samarbetet med Trygghet och säkerhet har varit gott inför valet och frågan har omhändertagits i Valkansliets arbete.

Tabell 3. Nämndens åtgärder till nämndmål: Öka kunskapen hos nämndledamöter, tjänstepersoner och röstmottagare.

Indikatorer fokusmål 1

Valdeltagande i senaste europaparlamentsvalet, andel (%):

61,7 (förra valet 63,2)

Kommentar: Valdeltagande i riket minskade 1,88 % medan Uppsala kommun minskade enbart 1,51%. En förklaring till det minskade valdeltagandet kan vara att

valdagen låg under långhelg i juni då många hade andra åtaganden. Valnämnden jobbade proaktivt för att öka andelen förtidsröstande vilket kan ha bidragit till att Uppsala kommun hade en mindre minskning än riket i övrigt.

Valdeltagande i senaste europaparlamentsvalet, valdistrikt med lägsta valdeltagande, andel (%):

23,9 (förra valet 24,0)

Kommentar: Valdeltagandet generellt i riket och i Uppsala kommun har minskat. Se kommentar i indikatorn ovan.

Hantering av övriga fokusmål och uppdrag

Valnämnden har ett avgränsat uppdrag att genomföra val, det medför att nämndens möjlighet att bidra till kommunfullmäktiges fokusmål är begränsat. Valnämnden har i arbetet med att konkretisera Mål och budget övervägt samtliga mål och uppdrag riktade till nämnden.

Nedanstående uppdrag från Mål och budget 2024-2026 har kommunfullmäktige riktat till samtliga nämnder och bolag. Valnämnden har bedömt att nämnden inte har möjlighet att genomföra uppdragen inom ramen för sitt ansvarsområde under åren 2024-2026.

Valnämnden har inga åtgärder kopplade till det kommungemensamma nämndmålet under fokusmål 1: N1.1. Kommunen ska ha en hållbar och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Uppdrag från Mål och budget 2024-2026 som inte ryms inom ramen för nämndens ansvarsområde

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

Uppdrag 3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande

Uppdrag 4. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Uppdrag 12. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Uppdrag 15. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Uppdrag 20. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Uppdrag 21. Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

Uppdrag 26. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Uppdrag 30. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Uppdrag 32. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Uppdrag 35. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Tabell 4 Uppdrag från Mål och budget 2024-2026 som inte ryms inom nämndens ansvarsområde.

Indikatorer fokusmål 3

Andel förnybart bränsle i kommunala fordon

N/A, valnämnden har inga fordon

Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet

N/A, inom valnämndens uppdrag hanteras inga livsmedel

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Beräknat slutår: 2026 | Arbetet pågår enligt plan

KS-beslut: Uppmana samtliga nämnder att höja beredskap och genomföra övningar i syfte att de verksamheter de ansvarar för ska stå väl rustade att arbeta analogt i händelse av att digitala funktioner slås ut

Kommentar: Inför genomförandet av ett val så förbereder alltid nämnden verksamheten så att den kan genomföras även om alla digitala funktioner slagits ut. Detta ingår i nämndens riskanalys inför genomförande av valet.

KS-beslut: I dialog inom kommunen vidta nödvändiga åtgärder för att på kort sikt stärka kommunens robusthet, resiliens och redundans mot allvarliga störningar inom relevanta områden med anledning av kriget i Ukraina.

Kommentar: Det svenska valsyste­met är att betrakta som ett robust analogt system och kan genomföras även vid viss mån av yttre störning.

Särskild fråga; program för näringsliv

Vilka understödjande åtgärder arbetar ni redan med för att nå målen i den nyligen antagna handlingsplanen för näringslivsprogram (2024–2027) och vilka förstärkande åtgärder behöver ni vidta utöver de i handlingsplanen för att nå målen?

Svar: Valnämnden har ett avgränsat uppdrag att genomföra val, det medför att nämnden inte har några möjligheter att bidra till handlingsplanen för näringslivsprogrammet.

Ekonomiskt resultat

Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag	Periodens utfall	Periodens utfall	Helårsprognos
	2024	202401-202408	202301-202308	202408
Politisk verksamhet	12,4	2,9	0,1	0,0
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	12,4	2,9	0,1	0,0

Belopp i miljoner kronor	Prognos-	Prognos-	Prognosspann	Prognosspann
	försämring	förbättring	min	max
Prognososäkerhet	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabell 5. Nämndens ekonomiska resultat

Nämndens analys - sammanfattning

Periodens resultat per augusti var ett överskott om 2,9 miljoner kronor, vilket var en positiv avvikelse med motsvarande i förhållande till budget för perioden.

Helårsprognos per augusti var ett nollresultat. Överskottet i perioden förklaras till största del av lägre upparbetade kostnader inom valkansli för val till europaparlamentet eftersom del av administrativt stöd återfinns inom kommunledningskontoret och regleras i samband med årsbokslutet.

Investeringar

Valnämnden har inga investeringar.